

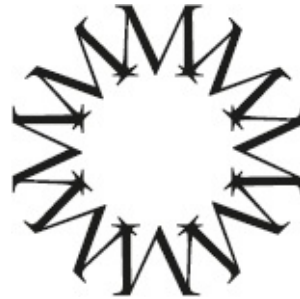

GEORGES PEREC

RUMMETS RYMDER

Oulipo

**G E O R G E S
P E R E C
R U M M E T S R Y M D E R**

**ÖVERSÄTTNING:
FREDRIK RÖNNBÄCK**

Modernista
STOCKHOLM

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord

SIDAN

SÄNGEN

Ännu några banaliteter

SOVRUMMET

Fragment av ett pågående arbete ~ Litet problem ~ Stillsam liten tanke nr 1 ~ Stillsam liten tanke nr 2

LÄGENHETEN

Om ett onödigt rum ~ Flytta ut ~ Flytta in

Dörrar

Trappor

Väggar

HUSET

Romanprojekt

GATAN

Praktiska arbeten ~ Utkast till brev ~ Platserna

KVARTERET

Kvarterslivet ~ Kvartersdöden

STADEN

Min stad ~ Främmande städer ~ Om turism ~ Övningar

LANDSBYGDEN

Den lantliga utopin ~ Nostalgiskt (och falskt) alternativ

Om rörelse

LANDET

Gränser ~ Mitt land

EUROPA

VÄRLDEN

RYMDEN

Om räta linjer

Mått

Leka med rummet

Erövringen av rummet

Monsieur Raymond Roussels rullande hus ~ Den helige Hieronymus ~ Rymlingen ~ Möten

Det obeboeliga

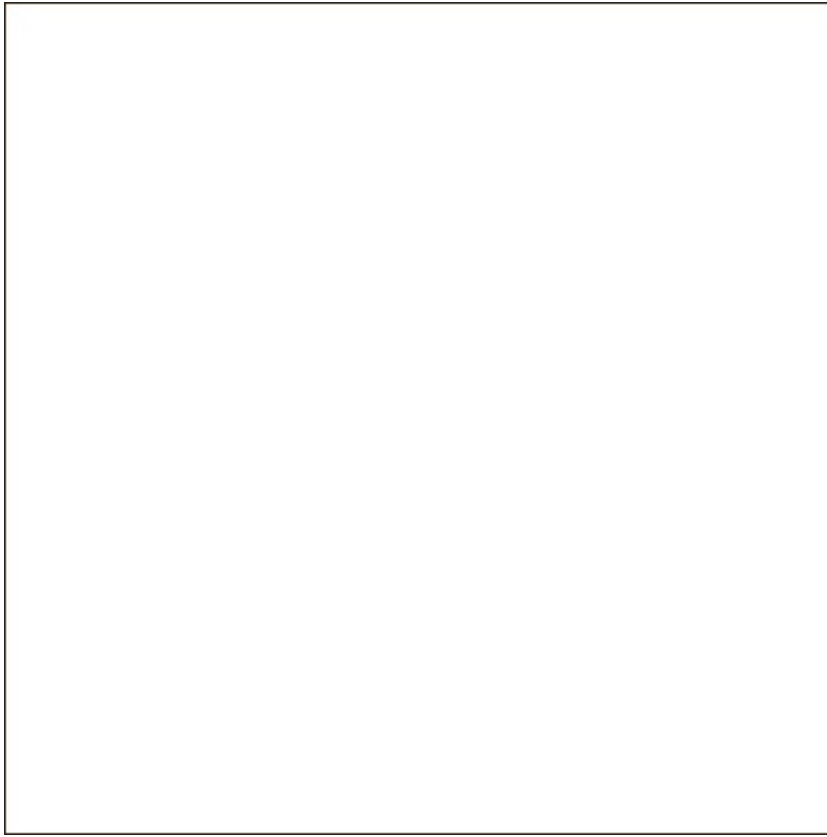
Rummet (fortsättning och avslutning)

Index

Vår levnadsrymd är varken oavbruten eller ändlös, varken enhetlig eller isotrop. Men vet vi egentligen var den bryts, var den viker av, var den frigör sig och var den drar sig samman? Vi har en obestämbar känsla av sprickor, avbrott, friktionspunkter, vi får ibland ett diffust intryck av att det tar emot. Vi söker sällan efter en djupare förståelse och oftast rör vi oss från en plats till en annan, från en rymd till en annan, utan att bry oss om att mäta, att vårda, att beakta dessa rumsförlopp. Problemet är inte att skapa rummet, ännu mindre att omskapa det (det finns i dag alltför många välmenande människor som funderar över vår omgivning ...), utan att rannsaka det, eller helt enkelt att avläsa det; det vi kallar vardagen är ingen självklarhet, utan ett dunkel: en form av blindhet, ett slags förlamning.

Det är ur dessa grundläggande påståenden som denna bok har vuxit fram, dagboksanteckningar från en användare av rummet.

G.

FIGUR 1. Karta över oceanen (ur Lewis Carroll, *Snarkjakten*).

RUM
RYMD
FRI RYMD
SLUTNA RUM
FÖRBJUDNA RUM
RUMSBRIST
BEGRÄNSAT RUM
GRÖNA RUM
LEVNADS RYMD
KRITIKENS RUM
POSITION I RUMMET
ÖPPNA RUM
UTFORSKNING AV RYMDEN
OBLIKA RUM
JUNGFRULIGT RUM
EUKLIDISKT RUM
LUFT RUM
GRÅ RYMD
KRÖKNING AV RUMMET
DRÖMMARNAS RYMD
MELLAN RUM
RYMDPROMENAD
RYMDGEOMETRI
SVEPA MED BLICKEN ÖVER RUMMET
RUMTID
MÅTT RUM
ERÖVRINGEN AV RYMDEN
DÖDA RUM
AND RUM
HIMMELSKA RYMDER
IMAGINÄRT RUM
SKADLIGT RUM
TOM RUM
INRE RUM
RYMDFARARE
FRAGMENTERAT RUM
ORDNAT RUM
LEVANDE RUM
HÅL RUM
LEDIGT RUM
GENOMFAREN RYMD
PLAN RYMD
RYMDENHET
OMGIVANDE RYMD
RYMDTUR
YTTRE RYMDEN
TIDS RYMD
BLICKA UT I RYMDEN
VIDA RYMDER
RUMMETS UTVECKLING
LJUD RYMD
LITTERATURENS RUM

FÖRORD

Föremålet för denna bok är egentligen inte tomrummet, utan snarare vad som finns däromkring, eller däri (jfr fig. 1). Fast från början finns där inte mycket: ett intet, något opåtagligt, något praktiskt taget okroppsligt: en utbredning, en utsida, det som finns utanför oss, det vi rör oss i, omgivningen, rummet runt omkring.

Rummet. Inte så mycket de oändliga rymderna, vars tystnad i sin ihärdighet ger upphov till något som liknar rädsla, inte heller de redan närmast hemtama interplanetära, interstellära eller intergalaktiska rymderna, utan mycket närmare belägna rum, åtminstone i teorin: städer, till exempel eller landsbygden eller gångarna i tunnelbanan, eller en park.

Vi lever i rummet, i dessa rum, i dessa städer, bygder, gångar, parker. Det tycks uppenbart. Kanske borde det faktiskt vara uppenbart. Men det är inte uppenbart, det säger sig inte självt. Det är verkligen förstås, och följaktligen är det med all sannolikhet rationellt. Det går att ta på. Man kan även tillåta sig att drömma. Inget hindrar oss, till exempel, att tänka oss något som varken är stad eller landsbygd (eller förort), eller kanske tunnelbanegångar som samtidigt även är parker. Inget hindrar oss heller att föreställa oss en tunnelbana mitt ute på landet (jag har till och med redan sett en reklam på just detta temat, men – vad säger man? – det var en reklamplats). Vad som är säkert, hur som helst, är att i en tid, utan tvivel alltför avlägsen för att någon av oss ska ha ett någorlunda exakt minne av den, fanns inget av allt detta: varken korridorer eller parker, varken stad eller landsbygd. Problemet är inte att reda på hur vi har kommit hit, utan helt enkelt att erkänna att vi har kommit hit, att vi är här: det finns inte en rymd, en orörd rymd, en orörd rymd som omsluter oss, en orörd rymd runt omkring oss, där finns många små rumsliga stycken, och ett av dessa stycken är en tunnelbanegång, och ett annat av dessa stycken är en park; ett annat (här kommer vi helt plötsligt in på mycket mer specifika rum) ursprungligen av tämligen anspråkslös storlek, har antagit närmast kolossala proportioner och har blivit Paris, medan ett närliggande rum, vars förutsättningar inte nödvändigtvis var sämre, nöjde sig med att förbli Pontoise. Ännu ett annat, mycket större, mer eller mindre format som en sexhörning har kommit att omges av en streckad linje (oräkneliga händelser, varav några synnerligen allvarliga har haft denna linje som enda orsak) och det bestämdes att allt det som fanns *innanför* den streckade linjen skulle färgas lila och kallas Frankrike, medan det som fanns *utanför* linjen skulle färgas annorlunda (men utanför den nämnda sexhörningen gillade man inte alls tanken på en enhetlig färg: en bit av rummet ville ha sin färg, en annan ville ha sin, vilket gav upphov till det berömda topologiska fyrfärgsproblemet, till denna dag fortfarande olöst) och skulle kallas någonting annat (under många år framhärdat man förresten i att färga lila – och att samtidigt kalla Frankrike – bitar av rummet som inte hörde till den ovan nämnda sexhörningen, och som ofta även låg långt därifrån, men i allmänhet höll det inte lika bra i längden).

Kort sagt, rummen mångfaldigades, sönderdelades och diversifierades. I dag finns de i alla storlekar och av alla de slag, för alla ändamål och alla funktioner. Att leva är att ta sig från ett rum till ett annat, och att göra sitt bästa för att inte stöta emot något.

Eller, om man så vill:

FÖRSTA AKTEN

Berättarröst: *Norrut, ingenting. Söderut, ingenting.
Österut, ingenting. Västerut, ingenting.
I mitten, ingenting.*

Ridå. Slut på första akten.

ANDRA AKTEN

Berättarröst: *Norrut, ingenting. Söderut, ingenting.
Österut, ingenting. Västerut, ingenting.
I mitten, ett tält.*

Ridå. Slut på andra akten.

TREDJE OCH SISTA AKTEN

Berättarröst: *Norrut, ingenting. Söderut, ingenting.
Österut, ingenting. Västerut, ingenting.
I mitten, ett tält,
och,
framför tältet,
en ordonnans i färd med att putsa ett par stövlar
MED SKOKRÄM AV MÄRKET »LION NOIR«!*

Ridå.

Slut på tredje och sista akten.

Författare okänd. Hörd cirka 1947, erinrad 197

*I Paris, finns en gata;
på gatan, finns ett hus;
i huset, finns en trappa;
i trappan, finns ett rum;
i rummet, finns ett bord;
på bordet, finns en duk;
på duken, finns en bur;
i buren, finns ett bo;
i boet, finns ett ägg;
i ägget finns en fågel.*

*Fågeln välte ägget;
ägget välte boet;
boet välte buren;
buren välte duken;
duken välte bordet;
bordet välte rummet;
rummet välte trappan;
trappan välte huset;
huset välte gatan;
gatan välte staden Paris.*

Barnramsa från Deux-Sèvres

Paul Éluard, *Poésie involontaire et poésie intentionnelle*

SIDAN

Jag skriver för att genomfara mig sjä

HENRI MICHA

Jag skriver...
Jag skriver: jag skriver...
Jag skriver: »jag skriver...«
Jag skriver att jag skriver...
etc.

Jag skriver: jag präntar ord på en sida.
Bokstav för bokstav; en text formas, framhävs, fastställs, fixeras, fryses:
en någorlunda h

o
r
i
s
o
n
t
e
l
l

linje lägger sig på det vita papperet, svärtar det jungfruliga rummet, g
det en mening, vektoriserar det:

från vänster

till hög

u
p
p
i
f
r
å
n

o
c
h

n
e
d

Tidigare fanns där ingenting, eller nästan ingenting; efteråt finns där inte mycket, några tecken, men de räcker för att det ska finnas ett upp och ett ned, en början och ett slut, ett höger och ett vänster, en framsida och en baksida.

2

Utrymmet på ett pappersark (internationell standard, i bruk inom administrationen, till salu i varje pappershandel) mäter 623,7 cm². Man behöver skriva lite mer än sexton sidor för att fylla en kvadratmeter. Om man antar att en genomsnittlig bok är av formatet 21 × 29,7 cm, skulle man, om man sprättade isär alla tryckta verk i förvar på nationalbiblioteket och omsorgsfullt bredde ut sidorna bredvid varandra, helt kunna täcka antingen Sankta Helena eller Trasimenosjön.

Man skulle även kunna räkna ut hur många hektar skog som behövde fällas för att producera det papper som gick åt till att trycka Alexandre Dumas (D. Ä.) samlade verk, och låt oss då inte glömma att han lät bygga ett torn där varje sten bar en inskription med titeln på en av hans böcker.

3

Jag skriver: jag bebor mitt pappersark, jag tar det i besittning, jag genomfar det.

Jag frammanar *tomrum*, *rum*, (betydelseglidningar: avbrott, passager, övergångar).

Jag skriver i
marginalen

Jag börjar
på ny rad. Jag hänvisar till en fotnot.¹
Jag byter sida.

4

Få är de händelser som inte lämnar minsta spår i skrift. Nästan allt tar, förr eller senare, vägen över ett pappersark, en sida i en anteckningsbok, ett dagboksblad eller något annat mer tillfälligt underlag (en tunnelbanebiljett, en tidningsmarginal, ett cigarettpaket, baksidan av ett kuvert, etc.) där man, med varierande hastighet och med skiftande teknik beroende på plats, tid och humör, antecknar en eller annan av de beståndsdelar som utgör vårt vardagliga liv: vad mig anbelangar (men jag är säkert ett alltför väl valt exempel, eftersom en av mina huvudsakliga sysslor är just att skriva), omfattar det alltid från en adress mottagen i flykten, ett hastigt nedtecknat möte, att skriva en check, att adressera ett kuvert eller ett paket, till det mödosamma författandet av ett officiellt brev, det tröttsamma ifyllandet av ett formulär (skattedeklaration, sjukanmälan, ansökan om autogiro för gas- och elräkning, prenumerationsblankett, avtal, kontrakt, kodicill, faktura, etc.), listan över brådskande inköp (kaffe, socker, kattsand, Baudrillardbok, 75-wattslampa, batterier, linne, etc.), från det ibland ganska kniviga lösandet av Robert Scipions korsord till renskrivningen av en äntligen färdig text, från anteckningar

från någon konferens till det blixtsnabba nedtecknandet av en grej (en ordlek, ett ordflöde, bokstavslek, eller vad man i allmänhet kallar en »idé«), som kan användas till ett litterärt »arbete« (skriva, ja, sätta sig ned och skriva, sätta sig framför skrivmaskinen och skriva, skriva en hel dag, eller en hel natt, skissa på ett utkast, föra in stora I:n och små a:n, göra en kladd, placera ett ord bredvid ett annat, slå i en ordbok, renskriva, läsa igenom, stryka, slänga, redigera, sortera, återfinna, vänta på inspiration, försöka utvinna något som liknar en text ur något som alltid kommer att förbli osammanhängande klotter, lyckas, misslyckas, le (ibland), etc.), till ett arbete kort och gott (elementärt, alimentärt): kryssa för de titlar i en tidskrift, som inom fältet livsvetenskaper (life sciences) ger en sammanfattning av i princip alla andra tidskrifter som kan tänkas intressera forskare jag har i uppgift att förse med bibliografisk dokumentation, fylla i indexkort, sammanställa referenser, rätta prov, etc.

Et cætera.

5

Så börjar rummet, uteslutande med ord, tecken präntade på en tom sida. Beskriva rummet: benämna det, staka ut det, liksom portolanritarna som fyllde kusterna med namn på hamnar, namn på kap, namn på vikar, tills land slutligen inte längre skiljdes från hav annat än av en lång sammanhängande textremsa. Aleph, denna borgesianska plats där hela världen är synlig samtidigt, är den inte i själva verket ett alfabet?

Uppvisningsrum, uppdiktat rum: rummet börjar med den exempelkarta som, i äldre utgåvor av Per Larousse Illustré, på 60 cm² åskådliggjorde omkring 65 geografiska termer, mirakulöst hopträngd av avsiktligt abstrakta: där fanns öknen, med sin oas, sin wadi och sin chott, där fanns källan och bäcken, strömmen, älven, kanalen, sammanflödet, floden, estuariet, flodmynningen och deltat, där fanns havet och dess öar, dess arkipelag, dess holmar, dess rev, dess grund, dess bränningar, dess kustremsa, och där fanns sundet, och landtungan, och näset, och fjärden och gattet, och golfen och bukten, och kapet och viken, och udden, och bergsudden, och halvön, där fanns lagunen och klinten, där fanns dynen, där fanns stranden, och tjärnarna, och kärren, där fanns sjön, och där fanns bergen, bergstoppen, glaciären, vulkanen, åsen, branten, passet, klyftan, där fanns slätten, och platån, och sluttningen, och kullen; där fanns staden och dess redd, och dess hamn och dess fyr...

Ett falskt rum, inte mer än en förevändning för en nomenklatur: men man behöver inte ens sluta ögonen för att detta rum, skapat av ord, detta enkla ordboksrum, detta enkla pappersrum, ska vakna till liv, befolkas, fyllas: ett långt godståg draget av ett ånglok passerar över en viadukt; pråmar lastade med grus trafikerar kanalerna; små segelbåtar manövrerar på sjön; en väldig atlantångare tar sig in på redan ledd av bogserbåtar; barn spelar boll på stranden; i oasens skuggiga lövgångar rider en arab klädd i en stor halmhatt på sin åsna ...

Stadens gator är fulla av bilar. En turbanprydd hemmafru piskar en matta i sitt fönster. I förorterna besöks trädgårdar beskärs fruktträden av arborister i tiotal. Ett detachment skyldrar gevär medan en ämbetsman i trefärgad echarpe avtäcker och inviger en staty av en general.

Där finns kor på ängarna, arbetare på vinodlingarna, skogshuggare i skogarna, replag av alpinister

bergen. Där finns en brevbärare på cykel som med svårighet tar sig uppför en smal serpentinväg. Där finns tvätterskor vid flodstranden, och vägarbetare i vägrenen, och bönder som matar sina hönor. Där finns barn på väg ut på skolgården i led två och två. Där finns en ensam sekelskiftesvilla inklämd mellan stora glasbyggnader. Där finns rutiga gardiner i fönstren, kafégäster på terrasserna, en katt som värmer sig i solen, en dam fullastad med paket som stannar en taxi, en soldat som står vakt utanför en offentlig byggnad. Där finns sopgubbar som fyller containerbilar, fasadmålare som monterar en byggnadsställning. Där finns barnflickor i skvärerna, bokhandlare längs kajerna; där finns kön framför bageriet, där finns en man som rastar hunden, en annan som läser tidningen på en bänk, en tredje som ser på när arbetare river ett kvarter. Där finns en konstapel som kontrollerar trafiken. Där finns fåglar i träden, pråmskeppare på floden, fiskare längs flodbankerna. Där finns en sybehörshandlare som öppnar järnjalousin till sin butik. Där finns kastanjeförsäljare, kloakarbetare, tidningspojkar. Där finns människor som går och handlar.

Flitiga läsare hukar över böcker på biblioteken. Professorerna håller sina föreläsningar. Studenterna gör anteckningar. Revisorerna ordnar siffror i kolumner. Konditorlärningarna fyller rader av petitschouer med smörkräm. Pianisterna övar sina skalor. Vid sina bord, tankfulla och koncentrerade, radförfattarna upp ord.

Epinaltryck. Betryggande rum.

1. Jag älskar hänvisningar till fotnoter, även om jag inte har något särskilt att tillägga.

SÄNGEN

Länge hade jag för vana att gå till sängs i skri

PARCEL MROU

1

Man använder i allmänhet sidan åt det håll som den är störst. Detsamma gäller sängen. Sängen (eller om man så vill, sidan) är ett rektangulärt rum, längre än det är brett, i vilket, eller på vilket, man vanligen lägger sig på längden. Man stöter inte på sängar *à l'italienne* annat än i sagor (Tummeliten och hans bröder, och Jättens sju döttrar, till exempel) eller under mycket ovanliga och oftast svåra omständigheter (vid utvandringar, efter en bombräd, etc.). Även när man använder sängen i den vanligaste riktning är det nästan alltid ett tecken på katastrof att behöva sova flera tillsammans. Sängen som hjälpmedel är tänkt att ge nattvila för en eller två personer, inte fler.

Sängen är alltså urtypen för det individuella rummet, kroppens grundläggande rum (sängmonader) som även den som är skuldsatt upp över öronen har rätt att behålla: kronofogden har inte rätt att beslagta *er* säng; vilket också betyder – och det är lätt att verifiera i praktiken – att vi endast har *en* säng, som är *vår* säng; när det finns fler sängar i huset eller i lägenheten, kallar man dem gästsängar eller extrasängar. Man sover inte bra, sägs det, annat än i sin egen säng.

2

Lit = î
MICHEL LEIR

Det var liggande på mage i min säng som jag läste *Myladys son eller Tjugo år efteråt*, *Den hemlighetsfulla ön* och *Jerry*. Sängen blev en trapperkoja, eller en livbåt på det rasande Havet, eller en baobabträd hotat av eldsvåda, ett tält uppslaget i öknen, en gudabenådad klyfta bara några centimeter från fienden som drar förbi och får vända hemåt i ogjort ärende.

Jag har rest långt i min säng. För min överlevnad packade jag sockerbitar som jag stal i köket och som jag sedan gömde under långkudden (det kliade ...). Rädslan – fasan, till och med – var ständigt närvarande, trots skyddet från täcket och kudden.

Sängen: de outtalade hotens plats, motsatsernas plats, den ensliga kroppens rum, ansatt av förgängliga harem, begärets förbjudna rum, rotslagningens osannolika plats, drömmarnas och den oidipala nostalgins rum:

*Lycklig den som sover, fri från rädsla och skuld,
I sin fädernes säng, aktningsvärd och väldig,
Där mången i hans släkt har fötts och mött sitt slut.*

JOSÉ-MARIA DE HEREDIA, *Trophées*

3

Jag älskar min säng. Den är min sedan lite mer än två år tillbaka. Tidigare tillhörde den en av mina vänner som, då hon flyttade till en lägenhet som var så liten att hennes säng, trots att den var av helt ortodoxa proportioner, knappt fick plats i det rum som var avsett för den, bytte den mot min dåvarande säng, som var aningen smalare.

(En dag ska jag, bland annat, skriva historien om mina sängar – se nästa kapitel.)

Jag älskar min säng. Jag älskar att ligga utsträckt på min säng och betrakta taket med stilla blick. Jag skulle gärna ägna huvuddelen av min tid (och i synnerhet mina morgnar) åt detta, om inte sysselsättningar som anses mer brådskande (det vore tjatigt att lista dem) så ofta hindrade mig. Jag älskar tak, jag älskar stuckaturer och takrosetter: de tjänar mig ofta som musa och stuckaturerens virrvarr för med lätthet mina tankar till de labyrinter som vävs av fantasin, av idéer och av ord. Men man bryr sig inte längre om tak. Man gör linjerna hopplöst raka eller, ännu värre, utrustar dem med så kallade friliggande bjälkar.

Jag hade länge en bred planka som sängbord. Med undantag av fast föda (jag blir i allmänhet inte hungrig när jag ligger i sängen), fanns allt som var mig outhärligt samlat där, inom gränsen för de nödvändiga såväl som det triviala: en flaska mineralvatten, ett glas, en nagelsax (tyvärr trasig), en samling korsord av ovan nämnde Robert Scipion (jag vill ta tillfället i akt att komma med en ytterligare marginell anmärkning: i det 43:e korsordet i denna, för övrigt utomordentliga, samling har han underförstått – stavat »néanmoins« med två »M«, vilket förstås allvarligt påverkade den korsordens horisontalen (som man inte gärna kunde stava »assomnoir«) och avsevärt äventyrade lösningen av problemet), ett paket pappersnäsdukar, en hård borste med vilken jag kunde ge min katts päls (det var för övrigt en katta) en lyster som väckte allas beundran, en telefon med vars hjälp jag kunde, inte bara hålla mina vänner underrättade om min hälsa, utan även svara oräkneliga personer att de inte hade ringt företaget Michelin, en helt transistoriserad radioapparat som hela dagarna, om jag kände för det, spelade musik ur olika genrer, då och då avbruten av lågmälda meddelanden om trafikstockningar, några tiotal böcker (några som jag hade för avsikt att läsa och som jag inte läste, andra som jag läste om gång på gång), seriealbum, högar av dagstidningar, en rökarens alla utensilier, olika almanackor, anteckningsböcker, skrivhäften och lösa papper, en väckarklocka, förstås, en Alka-Seltzertub (tom), en Aspirintub (halvfull, eller, om man så vill, halvtom), samt en Cequinyltub (influensamedicin: så god som orörd), en lampa, givetvis, ett stort antal broschyrer som jag aldrig slängde, brev, filtpennculspetspennor (båda sorterna ofta uttorkade ...), blyertspennor, en pennvässare, ett suddgummi (de tre sista föremålen särskilt ämnade för lösningen av ovan nämnda korsord), en liten sten från stranden i Dieppe, några andra små souvenirer och en postkalender.

4

Ännu några banaliteter:

Man tillbringar mer än en tredjedel av sitt liv i sängen.

Sängen är en av få platser där man befinner sig i så gott som horisontellt läge. De övriga har mycket mer specifika användningsområden: operationsbord, bastubänk, solstol, strand, analyssoffa ...

Sömntechniker: tanken att sovplatser är något naturligt är helt och hållet felaktig (Marcel Mauss, »Les techniques du corps«, i *Sociologie et Anthropologie*, s. 378; paragrafen, tyvärr alltför kortfattad, bör citeras i sin helhet).

Läs: FLUSSER, V. »Du lit«. *Cause commune* 2, nr 5, 21–27 (1973). Och hängmattan? Och halmmadrassen? Och sängamarna? Och sängskåpen? Och soffor djupa som gravar? Och slafarna? Och tågbritsarna? Och tältsängarna? Och sovsäckarna utrullade på luftmadrasser som i sin tur ligger på ett tältgolv?

SOVRUMMET

Fragment av ett pågående arbete

Jag har utmärkt, för att inte säga närmast mirakulöst, tydliga minnen av alla platser där jag har sovit med undantag av platserna från min tidiga barndom – fram till slutet av kriget – som alla flytt samman i internatskolans uttryckslösa grådask. Vad gäller de övriga räcker det att jag, när jag har lagt mig, helt enkelt sluter ögonen och, med ett minimum av ansträngning, tänker på en viss plats för att jag nästan ögonblickligen ska dra mig till minnes rummets alla detaljer, fönstrens och dörrarnas läge, möblernas placering, för att jag, närmare bestämt, ska drabbas av en nästan fysisk känsla av att än en gång ligga i just det rummet.

Sålunda:

ROCK (Cornwall)

Sommaren 1954.

När man öppnar dörren står sängen nästan direkt till vänster. Det är en mycket smal säng, och även rummet är mycket smalt (sängens bredd plus dörrens bredd på några centimeter när, alltså lite mer än en och en halv meter) och det är inte mycket längre än det är brett. Vid sängens fotända finns en liten garderob. På bortre väggen ett giljotinfönster. Till höger, ett toalettbord med marmorskiva, och på detta, ett tvättfat och en vattenkanna som jag inte tror att jag använde mig av särskilt ofta.

Jag är nästan säker på att det fanns en inramad reproduktion på väggen till vänster, mitt emellan sängen: inte vilken litografi som helst, utan kanske en Renoir eller en Sisley.

Golvet var täckt av linoleum. Det fanns varken bord eller fåtölj, men kanske en stol, vid den vänstra väggen: jag slängde mina kläder på den när jag gick och lade mig; jag tror inte att jag någonsin satt på den: jag kom bara till rummet för att sova. Det låg på tredje och översta våningen i huset, jag var tvungen att vara försiktig när jag gick upp för trapporna om jag kom hem sent, för att inte väcka värdinnan och hennes familj.

Jag var på semester, jag hade just tagit min *bac*; jag skulle egentligen bo på ett internat för franska gymnasister vars föräldrar ville ge dem möjlighet att förfina sin behärskning av det engelska språket. Men eftersom internatet var fullt fick jag i stället bo hos en värdfamilj.

Varje morgon öppnade min värdinna dörren och placerade, vid fotändan av sängen, en kopp rykande varmt *morning tea* som jag undantagslöst drack kallt. Jag gick alltid upp för sent och jag lyckades bara en eller två gånger komma i tid till den rikliga frukost som serverades på internatet.

Läsaren minns säkert att det var den sommaren hela planeten, efter Genèvekonferensen och förhandlingarna med Tunisien och Marocko, för första gången på flera decennier upplevde fredstillståndet varade inte mer än några dagar och jag tror inte att det har återkommit sedan dess.

Minnena fastnar vid sängens litenhet, vid rummets litenhet, vid det alltför starka och alltför kalla teet som beska. Den sommaren drack jag *pinks*, ett glas gin kryddat med en droppe angostura, jag flirtade, utan direkt resultat, med dottern till en spinneriägare, nyss hemkommen från Alexandria, jag bestämde mig

för att bli författare, jag kämpade med att, på orgelharmonium, spela den enda melodi jag någonsin har lyckats lära mig: de 54 första tonerna – för höger hand, då vänsterhanden oftast gav upp var försök att hänga med – av ett preludium av Johann Sebastian Bach ...

Sovrummets återskapade rymd räcker för att återkalla, återuppväcka, återuppliva de mest flyktiga minnen, de mest obetydliga såväl som de mest väsentliga. Bara den rent kroppsliga vissheten om min närvaro i sängen, bara den topografiska vissheten om sängen i rummet, räcker för att återtända minnet, ge det en skärpa, en exakthet som det nästan aldrig annars har. Liksom ett ord ur en dröm, snart man har skrivit ner det, helt kan återskapa minnet av drömmen, kan den enkla vetskapen (nästa morgon utan att man har behövt söka den, bara genom att man lägger sig ned en kort stund och sluter ögonen) att väggen var på min högra sida, dörren bredvid mig till vänster (om jag sträckte ut armen kunde jag ha stöta i handtaget) och fönstret rakt fram, låta en flod av detaljer välla fram, omedelbart och huller om buller, en flod vars intensitet överväldigar mig: den unga flickan med sitt dockaktiga sätt, den otroliga långa engelsmannen med sin något sneda näsa (jag återsåg honom i London, där jag tillbringade två dagar i slutet av min pseudolingvistiska vistelse: han tog med mig till en pub inbäddad i grönska som jag olyckligtvis aldrig har lyckats återfinna, och till en promenadkonsert på Albert Hall, där jag till min stolthet fick höra, kanske under ledning av Sir John Barbiroli, en concerto för munspel och orkester, specialskrivna för Larry Adler...), marshmallows, Rock rocks (dekorerat bröstsocker), badorternas specialitet; den mest kända är Brighton Rock som, förutom en ordlek – Brighton har sin egen klippa liksom Étretat har sina kalkklippor – även är en roman av Graham Greene; i just Rock var det svårt att undvika dem), den grå stranden, det kalla havet, bocagelandskapet med sina gamla stenbroar som gjorda för att se en skymt av tomtar och lyktgubbar...

Det är säkert för att sovrummets rymd för mig fungerar som en proustiansk madeleinekaka (på vilket hela detta projekt förstås hänsyftar: det gör inte anspråk på att vara något annat än en trogen utveckling av paragrafer 6 och 7 i första kapitlet (*Combray*) i första volymen (*Swanns värld*) av *Spaning efter den tid som flytt*), som jag har företagit mig att upprätta en förteckning, så uttömmande och exakt som möjligt, över alla *Platser där jag har sovit*. Än så länge har jag praktiskt taget knappt börjat beskriva dem; däremot tror jag mig i stort sett ha listat samtliga: de är ungefär tvåhundra (det tillkommer inte mycket mer än ett halvdussin per år: jag har blivit något av en stugsittare). Jag har ännu inte slutgiltigt bestämt mig för hur jag ska sortera dem. Säkerligen inte kronologiskt. Troligtvis inte alfabetiskt (trots att det är den enda ordningen vars giltighet inte behöver motiveras). Kanske enligt deras geografiska positioner, vilket skulle framhäva verket som »guide«. Eller kanske hellre enligt ett tematiskt perspektiv som skulle kunna mynna ut i ett slags sovrummens typologi:

1. *Mina* sovrum
2. Sovsalar och baracker
3. Vänners sovrum
4. Gästrum
5. Improviserade bäddar (soffa, heltäckningsmatta + kuddar, matta, vilstol, etc.)
6. Lantställen
7. Hyrvillor
8. Hotellrum
 - a) sjaskiga hotell, lägenhetshotell, möblerade rum
 - b) lyxhotell

- [read My Bondage and My Freedom \(Penguin Classics\)](#)
- [read Fundamentals of Power Electronics \(2nd Edition\)](#)
- [The Crusades \(Osprey Essential Histories, Volume 1\) pdf, azw \(kindle\), epub](#)
- [download online The Hunt for the Dawn Monkey: Unearthing the Origins of Monkeys, Apes, and Humans](#)
- **[click Paris Is Burning: A Queer Film Classic \(Queer Film Classics\) book](#)**

- <http://musor.ruspb.info/?library/My-Bondage-and-My-Freedom--Penguin-Classics-.pdf>
- <http://www.1973vision.com/?library/Fundamentals-of-Power-Electronics--2nd-Edition-.pdf>
- <http://weddingcellist.com/lib/Al-Muraja-at---A-Shi-i---Sunni-dialogue--also-known-as--The-Right-Path--.pdf>
- <http://thermco.pl/library/The-Golden-Rule-in-Sports--Investing-in-the-Conditions-of-Cooperation-for-a-Mutual-Advantage-in-Sports-Competit>
- <http://betsy.wesleychapelcomputerrepair.com/library/Paris-Is-Burning--A-Queer-Film-Classic--Queer-Film-Classics-.pdf>